

KESKUSLIITON ENSIMMÄISESTÄ VUOSIKYMMENESTÄ

Usean vuoden ajan 60 ja 70 luvuilla oli eri yhteyksissä otettu kantaa siihen, että suomalaiselle hevosenomistajalle olisi saatava muiden pohjoismaiden tapaan oma kasvattaja- ja omistajajärjestö.

1/11-73 Suomen Raviurheilijain Liitto ja Lämminveriraviliit-

to, yhteisessä kokouksessaan keskustelivat kys.liittojen yhtymisestä ja edelleen 1 §:n mukaan: "Olisi luotava uusi maanlaajuinen hevosenomistajien järjestö, jota myös Suomen Hippoksen kuuntelee." Läsnä olivat SRL:stä A. Untamo ja M. Ruokonen ja LVL:stä P. Vainio, R.

Moring ja B. Nybondas. Sihteerinä oli I. Salokangas.

Ensimmäinen varsinaisen päätös edellämainittujen järjestöjen taholta tehtiin 15/11-75. Perustettiin asiaa hoitamaan toimikunta, johon tulivat puheenjohtajana A. Untamo, varapuheenjohtajana B. Nybon-

das ja jäsenenä P. Vainio, R. Takanen, P. Savolainen ja rahastonhoitaja-sihteerinä M. Ruokonen.

Lämminveriraviliiton erkaannuttua hankkeesta jatkotoimet jäivät Suomen Raviurheilijain Liiton johtokunnalle. Hankittiin muiden Pohjoismaiden vastaa-

vien kasvattaja- ja omistajajyhdistysten säännöt. Niitä vertailemalla päädyttiin Norjan Hevosenomistajain malliin – lääninyhdistykset ja niille yhteinen keskusliitto. Paljon keskustelua herätti myös mahdollisuus perustaa alaostot raviratojen vaikutuspiiriin.

Samanaikaisesti aloitettiin lääneissä yhdistysten perustaminen. Asiaa lääneissä kävi esittämässä A. Untamo, K. Partanen ja E. Oijala. Usea lääninyhdistys perustettiin ennen Keskusliiton virallista perustamiskokousta, joka oli 7/5-76. Virallinen Keskusliiton rekisteröintipäivämäärä oli 8/10-76.

Vuosi 1976 oli Keskusliiton osalta yhteydenpitoa lääneihin aloittaviin yhdistyksiin – organisaation pystyttämistä.

Keskusliiton varsinaisen ensimmäinen toimintavuosi oli 1977. Jyväskylässä 19/2-77 valittiin johtokunta, puheenjohtaja A. Untamo, varapuheenjohtaja P. Vesterinen, jäsenet H. Marttila, M. Ruokonen, P. Pyhälä, E. Tuomela, P. Viskari, L. Hurri, M. Pakarinen, A. Pöytälaakso ja P. Heininen, joka toimi ns. väliaikaisena sihteerinä.

Johtokunta antoi perustetulle työryhmälle pitkän ja vaikean listan: – neuvottelu Suomen Hippoksen kanssa – sakkorahaston käyttö – ravikilpailujen tuomaritoiminta – jalostusvaliokunnan toiminta – näyttelytoiminta – tunnistusasiat – sisäänkirjoitusmaksut – tuontisäännökset – ohjastajien vastuuvakuutus – palkintotaso ja lisäksi mahdolliset siitosorihankinnat.

Nuo samat ongelmat ovat jatkuneet koko Keskusliiton historian ajan yhtä ajankohtaisina. Keskusliitto sekoitti näiden tehtävien hoidossa Raviurheilijain Liiton perinne. Kys. järjestö oli joutunut vuosien mittaan ottamaan kantaa ja antamaan lausuntoja valtiollalle ja muille päättävälle tahoille hevosmiestä koskeissa kipeissä kysymyksissä.

Heti jatkossa samana vuonna tuli esiin uudistettavat ravikilpailusäännöt. Niissä vaikeimpana asiana oli hevosenomistajien kannalta, sovitaa perustettava ammattivalmentajien lupajärjestelmä perinteiseen hevoskenttään. Yhtenä kiistaa aiheuttavana asiana oli esim. ravikilpailusääntöjen 5:s pykälä, jolla rajattaisiin omistajaohjastajien oikeutta ajaa vieraita hevosia yli määrätyn määrän.

Vuosina 1978–1979, Antti Savolaisen ollessa Keskusliiton puheenjohtajana, jatkuivat juuri ravikilpailusääntöuudistukset tärkeimpinä asioina. Samalla oli luotava yhteistyön pohja ammattivalmentajien kanssa. Oli löydettävä yhteinen linja palkin-

totasovaatimuksille, verotuskäytännölle, sakkorahaston käytölle jne. Nyt nuo tuntuvat monessa mielessä luonnollisilta käytännön asioilta, mutta silloin monet niistä olivat hyvin vaikeita ratkaistavaksi eri osapuolten kesken.

V:n 79 aikana tehtiin kaksi tärkeää yhteistyösopimusta. Keskusliitto ja Hämeen Vakuutus perustivat hevosvakuutusneuvottelukunnan ja se kehitti jatkossa käytännön hevosvakuutuksia edullisemmilla ehdoilla hevosenomistajille. Vastaava sopimus tehtiin Kliinisen laboratoriokeskuksen kanssa. Nämä antoivat hevosenomistajille paremman kilpailutilanteen muihin yrityksiin nähden.

A. Savolaisen aikana virallisena sihteerinä toimi ensin R. Liinakoski. Elokuussa 1978 sihteeriksi tuli R. Ruutu.

Ruutu jatkoi E. Oijalan puheenjohtajakaudella (80–83) pitkään, aina vuoteen 82. Ruutun tärkeä tehtävä, muun ohella oli yhteistyön luominen muihin Pohjoismaihin. Erikoisesti hänen ja puheenjohtajan toimesta aloitettiin virallinen yhteydenpito ensin Ruotsiin ja Norjaan ja myöhemmin Tanskaan siellä oleviin omistaja- ja kasvattajajärjestöihin. V-1980 suomalaisilla oli ensi kerran mahdollisuus olla mukana Oslossa, Norjan hevosenomistajain pohjoismaisilla päivillä (13.–14/9-80). Niillä käsiteltiin kilpailutoimintaa, jalostusta, keinosiemennystä, eläinlääkintää, valmennusta jne – niitä asioita, jotka olivat meillä niin tärkeässä vaiheessa.

Suomen Hevosenomistajain Keskusliitto oli isäntänä seuraavana vuonna Tampereella, kaikille pohjoismaisille veljesjärjestöille, kolmena päivänä (18–20/9-81).

Ruotsi jatkoi sarjaa vuoden päästä Tukholmassa (10–12/9-82).

Yhteistyö oli alkanut tiiviissä merkeissä. Näillä yhteisillä pohjoismaisilla tilaisuuksilla oli suuri merkitys alkavalle hevosenomistajain järjestölle Suomessa. Saimme tukea jalostus- ja keinosiemennystoiminnallemme ja puhumattakaan jatkuvasta vaikutuksesta ravikilpailuidemme kehittämiseksi, hevosten tuontiin ja vientiin jne. Tuntui monasti siltä, että varsinkin Ruotsi ja siellä kasvattajajärjestön sihteerit Elis Ljungek erikoisesti oli meille antavana osapuolena. Toivottavasti tuolloin aloitettu yhteydenpito jatkuu entistä tiiviimpänä.

Oijalan puheenjohtajakauden toinen tärkeä tehtävä oli ravikilpailujen sisäänkirjoitusmaksujen poistamisesta neuvottelemisen ratojen kanssa. Asiaa oli puhuttu vuosikymmenien

ajan. Hyväksyttiin ajatus, että kohtuullinen ennakkomaksu määrättyihin kasvattaja- ja ikäluokkakilpailuihin on paikallaan perittäväksi hevosenomistajilta, mutta se, että ohjelmansuoritaja maksaa osallistumisestaan tavallisiin kilpailuihin on väärin.

V:n 80 aikana neuvottelut maksuista luopumisesta johtivat useimpien ratojen kanssa tulokseen. Vain muutama rata jäi suostumatta. Sitkeimmin piti kannastaan kiinni Kouvola, väitän että sisäänkirjoitusmaksutulo näyttelee niin ratkaisevaa osaa vuosibudjetissa. Kiista johti v:n 80 lopulla Kymen läänin hevosenomistajajyhdistyksen ja Kouvolan radan kriisiin. 16/1-81 Keskusliitto asettui lääninyhdistyksen tueksi, asettamalla kys. radan ilmoittautumiskieltoon, koskien hevosenomistajain keskusliiton jäsenien hevosia. Kymen lääninyhdistys osoitti päättäväisyytensä asiassa, puheenjohtajansa Reino Hinkkasen johdolla. Monien vaiheiden kautta asia ratkesi osapuolia tyydyttävällä tavalla. Toivottavasti arvet ovat sen jälkeen vuosien mittaan parantuneet, jättämättä pysyvää jälkeä.

Monia vaikeita neuvotteluita on Keskusliiton taipaleella ollut vuosien mittaan, päätettäessä tavallisen hevosmiehen asioista. Vastapuolena on ollut monesti niin vaikutusvaltaisia tahojia. Keskusliitolle on ollut ilo pitää riveissään hevosenomistajan asialle vihkiytyneitä jäseniä, jotka ovat panneet itsensä likoon, saaden osakseen vahvaakin ryöpytystä. Toisaalta on taas tilanteen tullen löytynyt sovittelevia miehiä ja naisia asioiden ratkaisemiseksi. Ketään pitkään mukana ollutta unohtamatta, on syytä mainita muutama ansioikas jäsen Keskusliiton johdosta alkutaipaleelta.

Aleksi Untamo teki ison työn jo ennen järjestöme varsinaista perustamista, suunnitteluvaiheessa. Työ jatkui lääninyhdistysten alkuunpanemisella ja Keskusliiton ensimmäisen puheenjohtajuuden vetämisellä.

Paavo Vesterinen oli jo ennen Keskusliiton alkua, Suomen Raviurheilijain Liitossa ja muissakin yhteyksissä ollut vaikuttamassa ratkaisevasti hevosenomistajain asioihin. Hän pystyi valtakunnallisen asemansa kautta olemaan välittäjänä jatkossakin monissa hankalissa tilanteissa.

Erkki Tuomela jaksoi alusta alkaen tulla pitkät kokousmatkat Pohjois-Karjalasta tasoittamaan tietä, kun se joskus tuntui liian kiviseltä. Johtokunnan jäsenenä ja varapuheenjohtajana hän oli hyvä tuki muulle johtokunnalle suhteineen omaan maakuntaan ja muihin päättä-

jiin.

Valitettavasti muutama hevosenomistajajärjestön riveistä nousunsa aloittanut on unohtanut uskollisuutensa hevosmiehen asialle ja pikemminkin muiden etujen toivossa asettunut toimintaamme vastaan.

Alkuvuosien heikoin kohta Keskusliiton toiminnassa oli talous. Ulkopuolista tukea ei ollut rahallisesti, niinkuin on ollut jatkossa. Kaikki perustui jäsenmaksutuloon ja jäseniä ei ollut alkuvuosina "tarpeeksi". Määrätty osa jäsenmaksusta palautuu lääninyhdistyksille, ja sillä palautuneella läänissä suureksi osaksi järjestetään kokoukset, koulutustilaisuudet, kurssit, matkat jne. Monet lääninyhdistykset ovat toimineet kiittävällä tavalla, hankkimalla myös lisää tuloja ja ennenkaikkea saamalla myönteistä palautetta jäseniltään. Erittäin arvokasta on ollut lisääntynyt yhteistyö lääninyhdistysten ja alueen ratojen kesken.

Huonon talouden takia alkuvuosina lykkääntyi ylen tärkeä tavoite – palkata Keskusliitolle oma toiminnanjohtaja. Tämän tehtävää alkuvuosina joutuivat vetämään liiton sihteerit ja puheenjohtaja. Toimistotilat ja sen kalusteet, Vermon raviradalla perittiin Keskusliiton käyttöön Suomen Raviurheilijain Liitolta.

Vasta v. 1980 aloitti Keskusliiton toiminnanjohtajana Mauri Sankilampi. Hänen lyhyt jaksonsa tehtävässä loppui siirtymiseen Kuopion radan toiminnanjohtajaksi. Seuraajaksi Keskusliiton paikalle tuli Keijo Engblom.

Huonoa taloutta auttamaan ja toiseksi myös jäsenistölle palveluksia antamaan, Keskusliitto kokeili paria käytännön hanketta heti 80-luvun alussa. Hankittiin Keskusliitolle siitosori Luomus, jäsenistölle jalostuskäyttöön. Toisena hankkeena perustettiin ravikilpailu- ja valmennuskärryjä valmistava yritys. Molemmat projektit loppuivat lyhyen koejakson jälkeen. Liiton talousasioiden hoitamiin ja edellä mainittuihin kokeiluihin liittyi monenlaista draamatiikkaa, niinkuin on usein laita alkavalla nuorella järjestöllä, kun se hakee uomiaan ja mahdollisuudet taloudellisesti ovat rajalliset.

Keskusliiton orihankinnat ja vuokraukset siirtyivät jatkossa v. 1984 perustetulle Suomen Ravihevoskasvattajain Säätiölle. Kys. säätiö liittyy läheisesti Suomen Hevosenomistajain Keskusliittoon. Säätiö on omistanut suomenhevosoriita koko toimintansa ajan. Sen lisäksi se on vuokrannut lämminverioriita tai tuonut siirtosperman Ruotsin kasvattajajärjestöltä.